

KONKORDATOYA TABİİ ve TABİİ OLMAYAN ALACAK KAVRAMLARININ SINIRLANDIRMALARLA BİRLİKTE DEĞERLENDİRİLMESİ ve 7327 SAYILI KANUN KAPSAMINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

*Av. Begüm GÜREL (L.L.M.)
Stj. Av. Baturay AKSOY*

GİRİŞ

Konkordato mühleti içinde, alacakların konkordatoya tabii olup olmadığı tasnifi ve alacağa ilişkin takip yapılıp yapılamayacağı belirlenebilmesi hem alacaklılar açısından hem de konkordatoya başvurmuş borçlu açısından büyük önem arz etmektedir.

Konkordato sürecinde İİK m.294 gereği oluşmuş sınırlandırmalara tabii alacaklar ile konkordatoya tabii alacak kapsamlarının örtüşme sıklığı nedeniyle genellikle tamamen aynı anlamı ifade ettiği düşünülür. Ancak iki kapsam her durumda örtüşmez. Bu nedenle bu ayrımın yapılması da önem arz etmektedir. Bu çalışmada; sınırlandırmaların objektif kapsamı olan alacak üzerinde konkordatoya tabii olup olmaması hususuyla birlikte durulacaktır.

Konkordatoya tabii olmadığı halde sınırlandırmaya tabii olan alacakların olması ve konkordatoya tabii olduğu halde sınırlandırmaya tabii olmayan alacakların olması durumu mevcuttur. Sınırlandırmalar da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Alacağın konkordatoya tabii olabilmesi için, malvarlığına ilişkin bir alacak olup olmadığı, şahsi hakların hangi kapsamda olduğu, aynı hakların tabiiyeti hususları değerlendirmeye alınmalıdır.

Çalışmamız, bu kapsamda ele alınmış, konkordatoya tabii alacaklara yer verilmiş, daha sonrasında da bağıntılı olması hasebiyle konkordatoya tabii olmayan alacaklar üzerinde durulmuştur. 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” la geçici veya kesin konkordato

mühletli içinde ne gibi değişiklikler söz konusu olduğuna da çalışmamızda değerlendirmelerimizle birlikte yer verilmiştir.

Bu değişikliklerin Türk Hukukunda konkordatonun ruhuna etkisi ve ayrık düzenlenmiş olmasına rağmen bir çok maddeye etkisi olduğu açıktır.

1. KONKORDATOYA TABİİ ALACAKLAR

1.1. Mühlet Talebinden Önce Doğmuş Alacaklar

Bir alacağın konkordatoya tabii olup olmayacağı, kural olarak, alacağın doğum tarihiyle ilişkilendirilmiştir. Konkordato hükümlerinin hangi anda doğan alacakları kapsayacağı, hukukumuzda eski dönem için tartışmalıyken 4949 sayılı kanunla yapılan değişiklik neticesiyle 2003 tarihli Kanun'la görüş ayrılığı giderilmiştir. Şu halde artık konkordatonun hükümlerinin zamansal olarak borçlunun konkordato talebinden önce doğan alacaklar için geçerli olması esası benimsenmiştir¹.

Alacağın kural olarak konkordatoya tabii olması, konkordato talep anı dikkate alınarak düzenlenmiş olsa da borçlunun konkordato talebinde bulunmasından sonra ve mahkemece mühlete karar verilmeden önceki süre içinde oluşabilecek alacaklar konkordatoya tabii olmayacaktır². Bu konuda doktrinde değişik görüşler olsa da³, konkordato talebi üzerine derhal geçici mühlet verilmesi uygulamada süre geçtiği için olağan akış içerisinde mümkün olmamaktadır.

Temel kriter alacağın doğum zamanı olmakla birlikte kanun tarafından kabul edilmiş istisnai nitelikteki alacaklar ayrıca incelenecektir. Dikkat edilmesi gereken bir husus da konkordatoya tabii olmak bakımından esas alınması gerekenin, alacağın mühlet talebinden önce doğumudur.⁴ Muacceliyet veya şartın mühlet talebinden önce gerçekleşmesi değişiklik yaratmaz. Alacağın ilama bağlı olması durumu değiştirmeyeceği gibi alacak hakkında kesinleşmiş bir takip olması da gerekmeyecektir.⁵

1 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.58

2 BUDAK, ALİ CEM / KALE, Serdar, Yeni Konkordato Hukuku, s. 591.

3 PEKCANITEZ / ERDÖNMEZ, s.154., Altay / Eskiocak, Konkordato s. 356.

4 ALTAY / ESKİOCAK, Konkordato, s.360

5 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.61

1.2. Komiserin İzni Olmadan Mühlet İçinde Doğmuş Alacaklar

Asıl kural, belirttiğimiz üzere bir alacağın konkordatoya tabii olması açısından mühlet talebinden önce doğmuş olmasıdır. Ancak m.308c/II uyarınca mühlet içinde komiser izni dışında doğmuş alacaklar da konkordatoya tabiidir. Komiser izni ile girilen yükümlülükler konkordato mühleti içinde ödenebileceği gibi, ödenmezse de tasdik halinde masa borcu olmaktadır. Aynı zamanda mühlet içinde komiser izniyle doğmuş borçlara ilişkin takip de yapılabilmektedir. Bu borçlar projeye tabii olmaksızın tam olarak ödenecektir. Bunun amacının borçlunun faaliyetlerine devam edebilmesi olduğu izahtan varestedir. 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı “*İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” getirilen düzenlemeler de dikkate alındığında borçlunun faaliyetlerinin sıkıntısız ilerleyebilmesi adına mühlet içinde akdedilmiş alacaklara yeni bir imtiyaz şekli dahi oluşturulmuştur.

Komiser izni kavramının içeriğini tespit etmek gerekirse; kanunumuzda rutin işlemlerden kaynaklanan alacakların dahi ancak komiser izni olması halinde konkordato dışı kalacağı kabul edilmektedir. Ancak rutin işlemler alacaklıların ve malvarlığının korunması bakımından daha az önem arz eden işlemlerdir. Buna göre aslında rutin işlemler bakımından mahkemece borçlunun yetkili sayıldığı ve bu işlemlerin komiser tarafından izin verilmiş işlemler olduğu kabul edilmelidir. Bu durumu rutin işlemlerde komiser onayının gerekmediği şeklinde yorumlamak değil de rutin işlemler için komiserin sessiz kalmasının onay olduğunun kabul edileceği şeklinde yorum yapmak gerekmektedir.

Rutin dışı işlemlerde ise doğacak borca ilişkin işleme komiserin izin vermesi için ve buna bağlı olarak konkordatoya tabii olmama imtiyazını vermesi için borçlu başvuru yapmalıdır. Lakin işleme izin verilmesi ve konkordatoya tabii olmama imtiyazını verme/vermeme hususları ayrı ayrı izne tabii olması gereken durumlar da olabilir. İşleme izin verme konkordato sürecini olumsuz etkileyebileceği gibi konkordatoya tabii olma imtiyazını verme de alacaklıların durumunu zorlaştırabilecektir. Komiser, bu durumları göz önüne alınmış şekilde ikili ayırmada bir değerlendirme yapma durumunda kalabilir.⁶ 7327 sayılı Kanun’un getirdiği

6 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s. 63.

düzenlemelerin konkordato komiserine daha da ağır sorumluluk yüklediği kanaatindeyiz. Çünkü yeni düzenlemeyle komiser izni hukuken çok daha fazla öneme haiz olacaktır.

Komiserin, bazı alacakların doğumunda, tasdiki veya iyileşmeyi olumsuz etkileme riskine karşı onay verme zorunluluğu doğacaktır. Bu zorunluluğun doğduğu hallerde, ispat gerekliliği nedeniyle yazılı ve açık olması gerektiği kabul edilmektedir. Bu durumlarda işleme sonradan onay verme veya zımni onayın da kabul edilmesi gerekir.⁷

Netice olarak, kanunda açıkça tespit edilemeyen komiser izni, borçlu tarafından yapılacak bir işleme açıkça izin verilmesi, karşı çıkılmaması veya sonradan icazet edilmesi gibi durumlarla gerçekleşebilir.

Yapılan işleme komiser tarafından izin verilmiş olması sonraki iflas veya malvarlığının terki suretiyle konkordatoda tasarrufun iptali davası açılmasına engel teşkili olarak değerlendirilmemektedir.⁸

Mühlet kararı ile atanan komiserin, henüz göreve başlamamış olduğu ara zamanda yapılmış işlemler de komiserin sonradan icazet edip etmemesi açısından değerlendirilmelidir.

Mühlet içinde, m.299'a istinaden yapılan ilandan itibaren geçen on beş günlük kayıt süresinden sonra komiserin izni dışında doğmuş alacakların durumu, alacağın kayıt ettirilmemiş olması nedeniyle müzakerelere de katılmaya engel teşkil edeceği için önemlidir.⁹ Bu alacak m.294 kapsamında yasaklara tabii olurken, konkordato görüşmelerine katılma hakkına sahip kılmayacaktır.¹⁰ Konkordato talebinden konkordatonun tasdikine kadar geçen dönemde komiser onayı olmadan doğan alacakların durumu konkordato talebinden önce doğan alacaklara oranla zayıf

7 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.62.

8 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.65

9 KURU, El Kitabı, s.1508.

10 ÖZTEK-Konkordato Şerhi m.299: "İİK ESKİ M.303, F.1, 7101 sayılı kanunla m.308/c.f.2 olmuş ve şu içeriğe kavuşmuştur: "Bağlayıcı hale gelen konkordato, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir.". Şu halde, yeni dönemde de 15 günlük kayıt süresinin bitiminden konkordatonun tasdikine kadar bu şekilde komiserin onayı olmadan doğan alacaklar komisere yazdırılmayacak ve dolayısıyla hem çoğunluğun hesaplanmasında hem de teklifin borçlunun kaynakları ile orantılı olup olmadığının belirlenmesinde dikkate alınamayacağı gibi, bu alacaklar için teminat da gösterilmeyecektir. Ayrıca konkordatoya tabii olduğu için bu alacaklar hakkında mühlet içinde icra takibi de yapılamayacaktır."

bir hukuki konuma sahip olacaktır. Doktrinde bu durumun hukuki bir eşitsilik yarattığı savunulmaktadır.¹¹ Ancak konkordato talebinden önce doğmuş alacakların işlemleri, borç ilişkisine giren tarafın ödeme güçlüğü içinde olup olmadığı bilinmiyorken yapılmıştır. Konkordato talebinden konkordatonun tasdikine kadar geçen dönemde komiser onayı olmadan doğan alacaklar açısından baktığımızda ise borçlu tarafın ödeme güçlüğü çektiği ve bu nedenle konkordato kurumu dahilinde olduğu bilinen veya bilinmesi gereken bir vaziyet mevcuttur. Her iki durumda da konkordatoya tabii olunmasının hukuken aynı haklara sahip olunmasını gerektirmediğini savunmaktayız ve bu nedenle hukuki eşitsizliğin olmadığını değerlendirmekteyiz.

2. KONKORDATOYA TABİİ OLMAYAN ALACAKLAR

2.1. Konkordato Mühleti İçinde Komiserin İzni ile Doğan Alacaklar

Açıkladığımız üzere, mühlet içinde komiser veya komiserlerin izni olmadan doğan alacaklar konkordatoya tabiidir. Mühlet içinde komiser veya komiserlerin izniyle doğan alacaklar ise konkordatoya tabii olmadıkları için m. 294'teki takip yasağı da geçerli değildir ve mühlet içinde de olsa icra takibine konu edilebilirler.

İş sözleşmesi, kira sözleşmesi gibi sürekli borç ilişkilerinden kaynaklanan karşı edimlerin ifasının da konkordatoya tabii olmadığı kabul edilmiştir. Ancak mühlet öncesindeki döneme ait sürekli borç ilişkisinden kaynaklanan karşı edimin konkordatoya tabii olduğu, mühlet sonrasında komiserin izni ile doğmuş, karşı edimin ise konkordatoya tabii olmadığı hususu dikkat edilmesi, gözden kaçırılmaması gereken bir husustur.¹²

Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabii olmamaktadır. Kredi kurumlarına tanınan bu imtiyaz madde¹³ gerekçesinde, “*bu alacaklıların kendileri için risk ala-*

11 KURU, El Kitabı, s.1508, Özetek-Konkordato Şerhi m. 299.

12 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s. 67.

13 İİK m. 308c/IV uyarınca; “*Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabii değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.*”

rak borçlunun zor zamanında projeye, daha tasdik öncesinde maddi ve mali destek vermiş kimseler oldukları ve bu sebeple de adeta ödüllendirilmelerinin uygun bulunduğu” şeklinde açıklanmıştır. Ancak kredi kuruluşlarına tanınan imtiyazların bir çoğu gibi bu durumun da eşitlik ilkesine aykırı olduğunu değerlendirmekteyiz.¹⁴

Konkordatodan sonra komiserin izniyle doğan alacaklar için mühlet içinde ödeme yapılabilir. Bu konuda eşitlik ilkesinin zedelendiğini düşünmemek gerekmektedir. Zira eşitlik ilkesi, aynı alacak grupları arasındaki alacaklılara, kendi aralarında eşit muameleyi gerektirdiğinden sorun etmeyeceği tartışmasıdır¹⁵.

2.2. Konkordato Başvurusundan Sonra ve Mühletin Verilmesinden Önce Doğan Alacaklar

Belirttiğimiz üzere, konkordato talebinden önce veya mühlet içinde komiserin izni olmadan doğan alacaklar konkordatoya tabiidir. Alacakların konkordatoya tabii olması bakımından yapılan zamansal sınır, borçlunun konkordato başvurusunu yaptığı tarih olarak belirlenmiştir. Fakat bu sınır kanun koyucu tarafından kanımızca geçici mühletin derhal verileceğine ilişkin kanıyla belirlenmiştir. Uygulamada ise bu süre hukuken anlam ifade edecek uzunlukta olmaktadır. Bu süre zarfını henüz ilan gerçekleştirilmeden, mühlet haklarıyla kuşatarak borçlu lehine değerlendirmek yanlış olacaktır. Bu durumda konkordato başvurusu ile mühletin verilmesi arasındaki dönemde doğan alacaklar konkordatoya tabii değildir diyebiliriz.¹⁶

Şu durumdaki alacaklar m.294’teki sınırlandırmalara da tabii olmayacaktır. Ancak sonrasında yaşanacak bir iflasta masa alacağı sayılması, komiserin izniyle meydana gelmediği için tartışmalı bir husus olacaktır¹⁷.

14 GÜREL / AKSOY, LEGES Hukuk Dergisi Sayı: 133-134-135 [İCRA ve İFLAS Kanunu m.68/B, m.150/A, m.150/I Hükümlerinin Uygulama Alanı, Kredi Kuruluşlarına Tanıdığı Ayırcılıklar ve Anayasa İle İlişkilendirilmeleri](#), s.114.

15 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.67.

16 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.68.

17 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları s.68.

3. İMTİYAZLI ALACAKLAR

Konkordatoya tabii olmayan bir alacak grubu da m. 206'da yazılı imtiyazlı alacaklardır. Bu alacakları ikiye ayırmak gerekirse; işçilik alacakları ve aile hukukundan kaynaklanan alacaklardan bahsedebiliriz. Bu alacak kalemlerini konkordato dışında tutmak için bir zaman kıstası koymamıza gerek yoktur. Mühletten önce veya sonra doğması veya komiserin izni veya izni dışında doğması da bir etki yapmayacaktır. 7327 Sayılı kanun'la yapılan değişiklik neticesinde oluşmuş sözleşmelere ilişkin yeni bir imtiyazdan da bahsedebiliriz. Bu düzenlemeyi aşağıda 4. Bölümde ayrıca ele aldık.

Hukukumuzda işçi alacakları ve nafaka alacaklarının menfaatleri konkordato borçlusunun mühlet içindeki menfaatlerinin üstünde tutulmuştur. İsveç hukukunda ise konkordatoya tabii olmayan bu alacaklı grubu takip yasağına tabii kılınmıştır.¹⁸ Bu husus Türk Hukuku'nda işçilik alacaklarına ayrıca bir hukuki önem atfediliyor olduğunu göstermektedir.

3.1. İşçilik Alacakları

3.1.1. Mühletten Önceki Bir Yıl İçinde Tahakkuk Etmiş İşçilik Alacakları

İşçilik alacakları bakımından m.206/IV'te birinci sıranın A başlığı altındaki ilk tür alacak, iş ilişkisinden kaynaklanan ve iflasının açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş alacaklardır. Yani maddeye göre imtiyazlı sayılacak olan, iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde doğmuş olan ve iş ilişkisine dayanan alacaktır. Konkordatoya tabii olmamak bakımından da aynı tür alacağa atıf yapılmaktadır. Yani buradaki tahakkuk etmiş olma terimini doğmuş olan olarak değerlendirmek gerekecektir. Örneğin kıdem tazminatı veya yıllık izin alacağının doğumu sözleşmenin feshi iken ücret alacağının doğumu ilgili dönem ücretine hak kazanıldığı tarihtir. Konkordatoya tabii olup olmama açısından bu doğum anını baz alarak değerlendirmek gerekir. İlamaya dayanan işçilik alacaklarında ise doğum anı olarak ilam tarihini almak gerekecektir. Bu sürelerde tahakkuk etmemiş veya iş ilişkisinden kaynaklanmayan (İşçilik

18 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.69.

alacağı işçinin iş sözleşmesi veya iş ilişkisi nedeniyle hak etmiş olduğu her türlü alacaktır. Bu kapsamı sınırlı sayıda saymak anlamlı olmayacaktır) alacaklar bu kapsama dahil değildir ve adi alacaktır¹⁹.

Burada bir yıllık sürenin başlangıcı, konkordato mühletinin verildiği tarih olarak anlaşılması gerekir. Bir diğer görüşe göreyse talep tarihi dikate alınmalıdır²⁰.

Konkordatoya tabii alacaklar için icra takibi başlatılamaz. Konkordatoya tabii olmayan alacaklar için ise kural olarak başlatılabilir. Amme alacakları ve rehinle temin edilmiş alacaklar için dahi sınırlama öngörül-müşken, işçi alacakları için herhangi bir sınırlama getirmemiştir. İşçilik alacakları hem takip yasağı dışında tutulmuş, hem konkordatoya tabii olmadıklarından tam olarak ödenmektedir, hem de teminata bağlanmışlardır.

Talepten sonra fakat mühletten önce tahakkuk eden işçilik alacakları açısından talepten sonra tahakkuk ettiği için konkordatoya tabii olmayacağından zaten icra takibine konu edilebilecektir. Ancak bu durumda imtiyazlı alacak sıfatını kaybedecektir. Bu nedenle de teminattan yoksun kalacaktır. Ancak burada m.206'daki sürenin geriye doğru başlangıcını konkordato mühletinin verilmesi olarak kabul edersek alacağın da teminata bağlanması gerektiğini kabul etmemiz gerekecektir²¹.

3.1.2. İş Sözleşmesinin Konkordato Nedeniyle Feshi

İşçilik alacakları bakımından ikinci tür alacak ise işçilerin iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatlarıdır. İş akdinin iflas nedeniyle feshi halinde kıdem ve ihbar tazminatı alacağı, kanun gereği süreye bakılmaksızın imtiyazlı kabul edilmiştir.

Ancak m.296'da borçlu işverenin konkordatoya başvurmuş olması nedeniyle işçi tarafından iş sözleşmesi sona erdirilemeyeceğinden bu türden alacaklara tanınan imtiyaz da söz konusu olamayacaktır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında, borçlunun iyileşmesini sağlayabilecek veya

19 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.69-70.

20 KAYIK AYDINALP, S.495.

21 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.75.

konkordatonun başarısını etkileyebilecek nedenlerle sürekli borç ilişkilerini feshedebileceği düzenlenmiştir. Bu nedenlere dayanarak sona erdirilen sözleşme konkordato projesine tabii olur. Fakat hizmet sözleşmeleri istisna tutulmaktadır. Hizmet sözleşmeleri tanımını geniş yorumlayarak bireysel iş sözleşmelerini de kapsama dahil etmek yerinde olacaktır²². Belirtmek gerekir ki borçlu işverenin konkordato sürecine dayandırdığı fesih hali 4857 Sayılı İş Kanunu m.18 kapsamında “*işletme, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan*” bir nedene ilişkin olup geçerli nedenle fesih halidir.

3.1.3. İşçilik Alacakları Grubundaki Diğer Alacaklar

İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları da imtiyazlı alacaktır.

3.2. Aile Hukukundan Kaynaklanan Nafaka Alacakları

Kanun’un 206. Maddesinde iflasın açılmasından önceki son bir yıl içerisinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken nafaka alacaklarına birinci sırada imtiyaz tanınmıştır. 4949 sayılı Kanun’la 2003 yılında yapılan değişiklikten önce, ana, baba ve kardeş nafakalarının hüküm kapsamında olmadığı kabul edilmekteydi. Son değişiklik ile iflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları düzenlemede yer almıştır.

İşçilik alacaklarında olduğu gibi, belli bir süre içinde tahakkuk etmiş alacaklar için imtiyaz tanınmaktadır. İmtiyazlı sayılacak olan, iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan aile hukukundan kaynaklanan nafakalardır. Sürenin hesaplanması bakımından işçilik alacakları için yaptığımız değerlendirme burada da geçerli olup, teminata sahip olma açısından, süre hesabının mühlet tarihinden mi yoksa talep tarihinden itibaren mi yapılacağı yine önem arz etmektedir.

22 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.77.

3.3. Amme Alacakları

Kanun'un 7101 sayılı Kanun'la değişiminden önceki mülga 303. maddesi, yalnızca mülga m.206/I'deki alacakları konkordato kapsamı dışında bırakmıştı. Bu da, resim, vergi ve akar üzerindeki Devlet alacağının konkordatoya tabii olmayacağına ilişkin, dar kapsamlı bir düzenlemeydi. 7101 sayılı Kanun'la kapsam genişletilerek 6183 sayılı amme alacaklarının tamamının konkordatoya tabii olmadığı kabul edilmiştir. Aynı zamanda m.294/1 gereğince de mühlet içinde borçlu hakkında 6183 sayılı Kanun'dan kaynaklı alacaklar da dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır²³.

Burada şu ayrıma dikkat etmek gerekecektir. Takip yasağını düzenleyen m.294/I'de "6183 sayılı Amme alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanuna Göre Yapılan Takipler" ifadesi yer alırken, konkordatoya tabii olup olmama konusunda düzenleme içeren m. 308c/III ise "6183 Sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları" ifadesine yer vermiştir. Bu iki ifadenin kapsamlarının farklı değerlendirilmesi gerekir. Buradaki, "6183 sayılı Amme alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanuna Göre Yapılan Takipler" ifadesi tüm 6183 sayılı kanundaki amme alacaklarını kapsamayacağı gibi, özel kanunlarla yapılan düzenlemelerle de kapsamı genişleyebilir. Ancak "6183 Sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları" ifadesi ilgili kanunun birinci maddesinde belirtilmiş olan Devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait alacakları kapsamaktadır. Bu açıdan konkordatoya tabii olma konusuyla, takip yasağına konu olma hususları ayrı değerlendirmeyi gerektirecektir.

Bu bağlamda şu alacakların konkordatoya tabii olduğunu söyleyebiliriz;

- Amme alacağı niteliği taşısa dahi, 6183 sayılı kanun kapsamında değerlendirilemeyen amme alacakları konkordatoya ve takip yasağına tabiidir.
- Bir amme alacağının 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edileceğine dair özel bir düzenleme olsa dahi bu alacak, Devlet, il özel idareleri veya belediyeler dışındaki bir kamu kurumunun amme alacağıysa konkordatoya ve takip yasağına tabiidir.

23 BUDAK, Ali Cem/KALE, Serdar, Yeni Konkordato Hukuku, s. 599.

- Amme alacağı olmayan ve buna rağmen 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilebileceği özel düzenlemelerde yer almış bir alacak da yine konkordatoya ve takip yasağına tabiidir.

Ödenmeyen amme alacakları için bazı durumlarda bazı kişilerin borçtan birlikte sorumluluğu olduğunu da değerlendirdiğimizde, mühletin sonuçları üçüncü kişiler nezdinde doğmayacağından, borçtan birlikte sorumlu olanlara karşı icra takibi başlatılabilecektir²⁴.

3.4. Rehinli Alacaklar

Rehinli alacaklıların rehnin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları konkordatoya tabii değildir²⁵. Bu hususu düzenleyen Kanun'un m.308/c maddesinin rehnin teminat mantığı ve kapsamını açıklayan m. 150/f ve m. 152 ile paralellik taşıdığını söyleyebiliriz.

Ancak mühlet içinde rehinli malın satılması da kural olarak söz konusu değildir. Rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise m. 297'nin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına istisnai olarak izin verilebilir²⁶. Burada söz edilen izin mahkemenin vereceği izindir. Rehnin kıymetini aşan kısmın tespiti yapılması gerekir ise m. 298 gereğince komiser tarafından yapılacak kıymet takdiriyle ortaya çıkar. İlgililer mahkemeden yeni bir kıymet takdiri de isteyebilirler. Özellikle rehnin paraya çevrilemeyeceği hallerde kıymet takdiri büyük önem arz edecektir. Zira bu şekilde adi alacak kısmı belirlenmiş olacaktır.

19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” la

24 YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s.85-86.

25 BUDAK, ALİ CEM / KALE, Serdar, Yeni Konkordato Hukuku, s.607.

26 Kanun'un konkordato mühletinin rehinli alacaklılar bakımından sonuçlarını düzenleyen m. 295 hükmü birinci fıkrası; “Mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez.” demektedir ve 7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe girerek maddeye; “Şu kadar ki, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise 297'inci maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına izin verilebilir. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılır.” hükmü eklenmiştir.

geçici veya kesin konkordato mühleti içinde, belirtilen koşulların varlığı halinde, yine kanundaki usule göre rehinli malın satılabilmesi imkanına cevaz verilmiştir. Hem rehinli malın değerinin düşmesi durumuna engel olma, bu şekilde alacaklıyı koruma gayesi hem de rehinli malın maaliyet yaratabilme ihtimali açısından borçluyu koruyabilme gayesi güdüldüğü görülmektedir. Satış halini ise m.297'nin ikinci fıkrasındaki usule bağlayan kanun koyucu "*Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini almak zorundadır.*"²⁷ demektedir.

Rehinin üçüncü kişinin malı üzerinde kurulmuş olduğu varsayımında, takip başlatılıp başlatılamayacağı, takiplere devam edilip edilemeyeceği, muhafaza tedbirlerinin alınıp alınamayacağı ve rehinli malın satışının gerçekleşip gerçekleşmeyeceği durumu tartışmalı kalmıştır. Madde metninde "*rehinle temin edilmiş alacaklar*" ifadesi kullanılmıştır. Ağırlıklı görüş, alacağın üçüncü kişiye ait bir rehinle temin edilmiş olması ve borçlunun da borçtan şahsen sorumlu olması halinde alacağın tamamının adi alacak olarak görülmesi gerektiği yönündedir²⁸. Benzer kanaatte olmakla birlikte yukarıda sözünü ettiğimiz değişiklikler sonrası kanun koyucunun rehinli alacak kavramındaki rehinin hukuki koruyuculuğunu daha da güçlendirdiğini görmekteyiz. Rehin veren üçüncü kişi, bundan doğan sorumluluğu nedeniyle asıl borçlu durumundaki konkordato borçlusunun borcunu ödediği takdirde, rücu hakkına sahip olacak ve dolaylı şekilde sıkıntıya düşecektir. Bu nedenle doktrin ve yargıtay alacağın tamamının adi alacak olarak görülmesi görüşündedir. Lakin biz Rehin çeşitlerinin hukuki tabiiyetindeki farklılıkları da göz önünde tutarak tartışılması gerektiği kanısıyla çekimser değerlendirmekteyiz.

27 İcra ve İflas Kanunu m. 297 hükmü ikinci fıkrası; "*Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmazını, işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınırını ve işletmenin devamlı tesisatını devredemez ve takyit edemez. Aksi halde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini almak zorundadır.*" Şeklinde, 7327 sayılı "*İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*"un 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe girmesiyle değiştirilmiştir.

28 GÜRDOĞAN, İflas, s. 185; KURU, İflas ve Konkordato, s. 490; YÜCEL, Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları, s. 88.

4. KONKORDATO GEÇİCİ MÜHLET KARARINDAN SONRA AKDEDİLMİŞ OLAN BORÇLAR

7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile yapılan en büyük değişikliklerden biri de borçlunun konkordato geçici mühlet kararından sonra akdedilmiş borçlarına ilişkindir.

Bu borçların adi konkordatoda konkordatoya tabii olmayacağı ve temerrüt oluşması halinde geçici veya kesin mühlet içinde dahi icra takibine konu edilebileceği düzenlenmiştir. Düzenleme ile yeni bir imtiyaz grubu oluşturulduğunu düşünmekteyiz. Yine bu borçlar eğer ki konkordato süreci iflasla sonuçlanır ise iflas tasfiyesinde iflas alacaklarından öncelikli masa borçları arasında yer alacağı, doğal olarak önce ödeneceği düzenlenmiştir. Kanunda belirtilen şartların oluşmasıyla mühlet içinde icra takibi başlatılmasına imkan veren düzenleme aynı zamanda kredi kuruluşlarından da ayrıca söz etme gereği duymuştur. Konkordato sürecinde borçlunun durumunu düzeltmesini kolaylaştırmayı hedefleyen bu düzenleme, mühletten sonra akdedilmiş sözleşmeye ilişkin olmak şartıyla alacaklıya rehinli alacaklılardan hemen sonra, diğer tüm alacaklılardan ise öncelikli borcunu tahsil imkanı tanımıştır.²⁹

Borçlunun mali durumunun düzemesini kolayca sağlamayı hedefleyen bu düzenleme, konkordato mühleti öncesinde oluşmuş, konkordatoya tabii alacakların akibetini tehlikeye soktuğu kanaatindeyiz. Alacaklılara belirli oranda (tenzilat) veya belirli vadede en az kayıpla ödeme yapmayı ve borçlunun mali durumunu düzeltmeyi hedefleyen kurum olan konkordato kurumu, şu durumda borçlunun mali durumunu düzeltmeyi en öne almış gözükmektedir. İflasın ertelenmesi kurumu’nun kötüniyetli kullanıma açık bir kurum olduğu gerekçesiyle yerini alması hedeflenerek düzenlenmiş konkordato kurumunun yine kötüniyetli kullanımı önlemekte zorlanılacak bir hal alabileceğini değerlendirmekteyiz. Komiser

29 İİK. m. 308/c 7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kapsamında “Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir, temerrüt hâlinde mühlet sırasında dahi icra takibine konu edilebilir ve 206 ncı madde kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra, diğer bütün alacaklılardan önce ödenir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflasta 248 inci madde kapsamında masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.” şeklinde düzenlenmiştir.

onayıyla oluşmuş mühlet içi akitler İşçilik alacaklarından dahi öncelikli hale getirilmiştir. Bu durum İyiniyetli konkordato borçlularının mali tablolarının düzelme göstermesi açısından olumlu olabilir ancak kötüniiyetli konkordato borçlularına karşı alacaklıların korunması ihtiyacını doğurabileceğini düşünmekteyiz.

Yeni oluşumda konkordato komiserlerinin mühlet içinde verdikleri akit onayları büyük önem taşıyacaktır. Konkordatoda olduğu gibi, iflasta da öncelikli olacak mühlet içi alacaklı akit alacakları, kötü yönetilen bir konkordato süreci sonucunda mühlet öncesi alacaklıların alacaklarını tahsil edememesine neden olabilecektir.

5. 7327 SAYILI “İCRA ve İFLAS KANUNU ile BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN İLE KONKORDATO KURUMUNA GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

7327 sayılı “İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda bazı önem arz eden değişiklikler yapılmıştır. Özellikle uygulamada karşılaşılan sorunlara yönelik düzenlemeler içerdiği görülmektedir. Konkordato kurumu uzun yıllar öncesine dayanan bir kurum olsa da uygulamada yakın zamanda yer bulmuştur ve daha işlevsel hale getirmeye çalışma çabaları beraberinde bu değişiklikleri getirmiştir. Konkordatoya ilişkin hükümlerdeki değişiklikler ve eklemeler Tablo: 1 olarak aşağıda sunulmuştur;

ESKİ HÜKÜM	YENİ HÜKÜM
<p><i>Kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları</i> MADDE 295</p>	<p><i>Kesin mühletin rehinli alacaklılar bakımından sonuçları</i> MADDE 295 (2) Şu kadar ki, rehinli malın konkordato projesine göre işletme tarafından kullanılması öngörülüyor veya kıymeti düşecek ya da muhafazası masraflı olacak ise 297 nci maddenin ikinci fıkrasındaki usule göre satışına izin verilebilir. Satış gelirinden rehinli alacaklıya rehin bedeli kadar ödeme yapılır.</p>

Kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları

MADDE 296

(1) Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez.

(2) Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır

Kesin mühletin sözleşmeler bakımından sonuçları

MADDE 296

(1) Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerin devamı esastır. Bu sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez. Bu fıkra kapsamında geçici ve kesin mühlet süresince devam eden sözleşmeler nedeniyle borçlanılan edimler karşılıklı olarak ifa edilir.

(2) Borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen aşırı külfetli sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin izniyle herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Hizmet sözleşmelerinin feshine ilişkin özel hükümler saklıdır

Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları

MADDE 297

(2) Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır.

Kesin mühletin borçlu bakımından sonuçları

MADDE 297

(2) Borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz; taşınmazını, işletmenin faaliyetinin devamı için önem arz eden taşınırını ve işletmenin devamlı tesisatını devredemez ve takyit edemez. Aksi hâlde yapılan işlemler hükümsüzdür. Mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin görüşü ile alacaklılar kurulunun muvafakatini almak zorundadır.

<p><i>Konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflâsı</i> MADDE 308</p>	<p><i>Konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflâsı</i> MADDE 308 (2) Konkordato süreci iflâsla sonuçlandırıldığı takdirde, iflâs kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir. Bu hâlde iflâs idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır.</p>
<p><i>Konkordatonun hükümleri</i> MADDE 308/c (4) Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dahil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.</p>	<p><i>Konkordatonun hükümleri</i> MADDE 308/c Kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere geçici mühlet kararından sonra komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, adi konkordatoda konkordato şartlarına tabi değildir, temerrüt hâlinde mühlet sırasında dahi icra takibine konu edilebilir ve 206 ncı madde kapsamında rehinli alacaklardan hemen sonra, diğer bütün alacaklardan önce ödenir; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda yahut sonraki bir iflâsta 248 inci madde kapsamında masa borcu sayılır. Aynı kural karşı edimin ifasını komiserin izniyle kabul eden borçlunun taraf olduğu sürekli borç ilişkilerindeki karşı edimler için de geçerlidir.</p>

Tablo: 1

SONUÇ

Konkordatoya tabii olan ve olmayan alacakların belirlenmesinin önemi konkordatonun objektif kapsamının belirlenmesini önemli kılmaktadır. Bu kapsamda nitelikleri itibariyle alacaklar tek tek çalışmamızda ele alınmıştır.

Konkordato sürecinde bir alacağın mühlet içindeki sınırlandırmalara tabii olması ile konkordatoya tabii olması büyük ölçüde örtüşür. Ancak aynı şey değildir. Birincisi konkordatoya tabii olmadığı halde sınırlandır-

maya tabii olan alacakların olması, ikincisi ise konkordatoya tabii olduğu halde sınırlandırmaya tabii olmayan alacakların olmasıdır. Sınırlandırmalar da bu kapsamda çalışmamızda nitelendirilmeye çalışılmıştır.

19 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7327 sayılı “*İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” la geçici veya kesin konkordato mühleti içinde ne gibi değişiklikler söz konusu olduğuna da çalışmamızda değerlendirmelerimizle birlikte yer verilmiştir. Bu kapsamda mühlet içinde akdedilmiş komiser onaylı sözleşme alacaklarına ruçhan hakkı tanıyan düzenlemenin uygulamada çeşitli sorunlara neden olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

AKİL, Cenk, Sorularla Adi Konkordato, Ankara 2019, Adalet Yayınevi.

BUDAK / KALE, Yeni Konkordato Hukuku (Konkordato Şerhi, m. 308), Ankara 2019, Adalet Yayınevi.

BUDAK, Ali Cem/ KALE, Serdar, Yeni Konkordato Hukuku (Konkordato Şerhi, m. 306), Ankara 2019, Adalet Yayınevi.

KALE, Serdar, Sorularla Konkordato (İflas Dışı Ve İflas İçi Adi Konkordato), İstanbul 2017, On İki Levha.

KURU, Baskı, İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2019, Yetkin Yayınevi.

ARSLAN, YILMAZ, TAŞPINAR, HANAĞASI, İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2019, Yetkin Yayınevi

YEŞİLOVA, Bilgehan, Yeni Konkordato Hukuku (Konkordato Şerhi, m. 308/e), Ankara 2019, Adalet Yayınevi.

YEŞİLOVA, Yeni Konkordato Hukuku (Konkordato Şerhi, m. 308/f), Ankara 2019, Adalet Yayınevi.

YEŞİLOVA, Öztekin – Konkordato Şerhi

AKBULAK Yavuz, İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler, Legal Hukuk Dergisi, (2018)